

УДОСКОНАЛЕННЯ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВВЕЗЕННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ НА МИТНУ ТЕРИТОРІЮ УКРАЇНИ**IMPROVEMENT OF CUSTOMS REGULATION OF VEHICLES IMPORT IN THE CUSTOMS TERRITORY OF UKRAINE**

**Сластьоненко О.О., к.ю.н., доцент,
старший науковий співробітник,
доцент кафедри фінансового права**

Національний університет державної фіскальної служби України

Брик А.С., студентка

Навчально-науковий інститут права

Національний університет державної фіскальної служби України

Дробіняк Р.С., студентка

Навчально-науковий інститут права

Національний університет державної фіскальної служби України

Стаття присвячена актуальній на сучасному етапі розвитку нашої держави темі. Враховуючи той фактор, що громадяни України зацікавлені в придбанні автомобілів, а питання законності та легальності ввезення і переміщення транспортних засобів із країн Європейського Союзу на територію України та переміщення їх по території України сьогодні недостатньо врегульовані, виникає потреба в детальній аналізі законодавства та внесенні пропозицій щодо його удосконалення. Транспортні засоби з європейською реєстрацією ввозяться на територію України за певними схемами. Зазвичай такими схемами є митні режими «транзит» і «тимчасове ввезення». Проаналізувавши законопроекти, що врегульовують це питання, ми виділили позитивні та негативні моменти і пропонуємо внести зміни, які забезпечать врегулювання питання ввезення автомобілів з іноземною реєстрацією.

Ключові слова: «євробляхи», транзит, тимчасове ввезення, реекспорт, митна територія.

Статья посвящена актуальной на современном этапе развития нашего государства теме. Учитывая тот фактор, что граждане Украины заинтересованы в приобретении автомобилей, а вопрос законности и легальности ввоза и перемещения транспортных средств из стран Европейского Союза на территорию Украины и перемещения их по территории Украины сегодня недостаточно урегулирован, возникает потребность в детальном анализе законодательства и внесении предложений по его усовершенствованию. Транспортные средства с европейской регистрацией ввозятся на территорию Украины по определенным схемам. Обычно такими схемами являются таможенные режимы «транзит» и «временный ввоз». Проанализировав законопроекты, регулирующие данный вопрос, мы выделили положительные и отрицательные моменты и предлагаем внести изменения, которые обеспечат урегулирование вопроса ввоза автомобилей с иностранной регистрацией.

Ключевые слова: «евробляхи», транзит, временный ввоз, реекспорт, таможенная территория.

The article is devoted to the theme, actual at the present stage of development of our country. Given the fact that Ukrainian citizens are interested in purchasing cars, and the question of the legality and legitimacy of the import and transfer of vehicles from the European Union to the territory of Ukraine and their movement on the territory of Ukraine is not sufficiently regulated today, there is a need for a detailed analysis of the legislation and the introduction of proposals for its improvement. Today, vehicles with European registration in Ukraine are imported very often. Every day, cars are imported into the territory of Ukraine according to certain schemes. Typically, such schemes are customs transit regimes and temporary admission.

Note that in the settlements of the border, the practice of acquiring “evroblyaha” is widespread in order to deliver cigarettes to Poland and Hungary and to Ukraine food products. Those who buy cars with a European registration say they save huge money, but in reality they pay for what they do not actually own.

The Customs Code of Ukraine provides for customs regimes for the import of cars with foreign registration into the customs territory of Ukraine under the following customs regimes: transit; temporary importation; re-export.

As a result of the survey on the attitude towards cars with foreign registration, it became clear that among the supporters of the “evroblyaha” weighty arguments is that for a small amount of money you can buy a vehicle in a better condition, more reliable, safer and newer than the car bought for the same money on Ukrainian numbers.

After analyzing the bills that regulate this issue, one can highlight positive and negative points. In particular, it is necessary to draw attention to the fact that the adopted bills regulate only the situation about the “evroblyaha”, which has developed to date. However, the draft law clearly does not regulate how 90 “privileged” and the following 90 will be deducted from which the fines, working virgins will be charged, from coming into force. Also, the peculiarities of the socio-economic status of Ukrainian citizens are not taken into account in the drafts. Although this may lead to negative public appearances.

The article analyzed in detail legislation, which today provides the customs regulation of import of vehicles into the customs territory of Ukraine and in the result of the study proposed to amend the draft law № 8487. In our opinion this will ensure the settlement of the question of foreign-registered vehicles and will also reduce tension in the society and will allow citizens of Ukraine to refrain from paying the excise tax.

Key words: “evroblyaha”, transit, temporary import, re-export, customs territory.

Сьогодні багатьох громадян України цікавить питання про торгівлю, пониження платежів, розмитнення авто-транспорту з країн Євросоюзу та переміщення його на територію України без розмитнення. Питання законності та легальності ввезення і переміщення транспортних засобів по території України надзвичайно актуальне. Однак зараз ми маємо у цій сфері багато колізійних моментів. У зв'язку з цим виникає необхідність проаналізувати сучасний стан застосування норм законодавства стосовно ввезення автомобілів з іноземною реєстрацією, визначити

проблемні питання та внести пропозиції щодо його врегулювання.

Питанням митного регулювання ввезення та переміщення автотранспорту на територію України займається значна кількість науковців, зокрема Є. Мураєв, О. Дем'янюк, С. Герчаківський, М. Бурбака, В. Філатов, Р. Горвата, С. Кравець та ін. Однак сьогодні це питання потребує додаткового дослідження та врегулювання.

Мета статті – на підставі аналізу чинного законодавства України та напрацювань науковців надати пропозиції

щодо удосконалення митного регулювання ввезення транспортних засобів на митну територію України.

Транспортні засоби з європейською реєстрацією нині майже щодня ввозяться на територію України за певними схемами. Зазвичай такими схемами є митні режими «транзит» і «тимчасове ввезення». З появою в Україні т. зв. «євроблях» можливість мати власне авто з'явилася у більшості населення. І хоча вже всім відомо, що нерозмитнені машини ввозять напівлегально, водії не тільки не бояться відкрито такими автомобілями їздити, а й почали гучно виборювати право власності на них. Суспільство розділилося на прихильників і противників «євроблях».

Ті, хто купує автомобілі з європейською реєстрацією, вважають, що економлять величезні гроші, але насправді вони платять за те, що фактично їм не належить. Звернувшись до ст. 380 Митного кодексу України, ми бачимо, що, якщо громадянин України хоче тимчасово ввезти транспортний засіб, він може це зробити, але на рік. Він також повинен сплатити всі податки, які сплачуються під час ввезення автомобіля у вільний обіг. Після закінчення строку він зобов'язаний вивезти цей транспортний засіб. Сплачені кошти йому не повертаються [1].

Нерезидент може ввезти транспортний засіб тимчасово на рік без сплати податків, не може передавати авто іншим особам або використовувати його для підприємницької діяльності, але через рік повинен виконати зобов'язання про зворотне вивезення. Якщо він бажає продати автомобіль, то повинен оформити транспортний засіб у режим вільного обігу, тобто подати декларацію, сплатити податки і збори. Тільки після цього розмитнений автомобіль із дозвільними документами, з проходженням контролю на дотримання екологічних норм може бути проданий.

Коли резидент України купує нерозмитнений автомобіль, він порушує законодавство. Значна кількість автомобілів з іноземною реєстрацією наразі перебуває в Україні з порушенням митних правил. Порушниками є не тільки ті громадяни, які ввезли транспортний засіб і не виконали своє зобов'язання щодо його вивезення або не оформили авто у вільний обіг, а й ті, які його придбали. Право власності на такий автомобіль резиденти не отримують.

Митний кодекс України передбачає митні режими ввезення автомобілів з іноземною реєстрацією на митну територію України:

– транзит – це митний режим, відповідно до якого товари та / або транспортні засоби комерційного призначення переміщуються під митним контролем між двома органами доходів і зборів України або у межах зони діяльності одного органу доходів і зборів без будь-якого використання цих товарів, без сплати митних платежів і без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності;

– тимчасове ввезення – це митний режим, відповідно до якого іноземні товари, транспортні засоби комерційного призначення ввозяться для конкретних цілей на митну територію України з умовним повним або частковим звільненням від оподаткування митними платежами та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та підлягають реекспорту до завершення встановленого строку без будь-яких змін, за винятком звичайного зносу внаслідок їх використання;

– реекспорт – це митний режим, відповідно до якого товари, що були раніше ввезені на митну територію України або на територію вільної митної зони, вивозяться за межі митної території України без сплати вивізного мита та без застосування заходів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

У разі ввезення авто в режимі транзиту найчастіше порушниками митних правил є саме резиденти, які не виконують передбачених для них зобов'язань. Однак, керуючись одними нормами, вони не зважають на інші, оскільки режим «транзит» передбачає ввезення тран-

спортного засобу на строк до 5 діб у межах однієї митниці та на 10 діб – у межах кількох митниць. Як свідчить практика, громадяни такі авто використовують не для транзиту, а для власного користування.

Засоби масової інформації щорічно проводять опитування стосовно ставлення до автомобілів з іноземною реєстрацією. Для прихильників «євроблях» вагомими аргументами є те, що за невеликі гроші можна купити транспортний засіб у кращому стані, надійніший, безпечніший і новіший, ніж машина на українських номерах, куплена за ті самі гроші.

Ще у 2015 р. Євген Мураєв заявляв, що голосуватиме проти ініціатив щодо підвищення податку на автомобілі. Тоді Міністерство фінансів планувало запровадити податок на всі автомобілі та мотоцикли, не старші за 5 років, крім того, підвищити транспортний податок на машини, середня ринкова вартість яких перевищує 1 млн грн. Наприкінці року Верховна Рада схвалила проект закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 р.», де був передбачений податок на автомобілі, не старші за 5 років, вартість яких становить понад 750 мінімальних зарплат, тобто 25 тис. грн [2].

До прийняття законопроектів № 8487 та № 8488 Верховний Суд визнав законним використання автомобілів із іноземною реєстрацією, ввезених в Україну в режимі «транзит». Такий висновок судді зробили, розглянувши позов фізичної особи до митниці про скасування постанови, якою водія визнали винним у вчиненні порушення митних правил і наклали штраф у розмірі 8 500 грн.

Суть спору полягала в тому, що позивач із метою транзиту ввіз в Україну автомобіль із реєстраційним номером Естонії, не знятий там із реєстрації. Під час судових засідань він визнав, що ввіз авто на єврономерах для тривалого використання, а режим «транзит» вказав, щоб уникнути митного оформлення та сплати відповідних платежів.

Апеляційний суд, скасувавши постанову суду першої інстанції, відмовив у задоволенні позовних вимог. Однак позивач не погодився із таким рішенням і оскаржив його в касаційному порядку, посилаючись на рішення Конституційного Суду, в якому говориться, що користування авто, яке ввозиться з метою транзиту через митну територію України, не є правопорушенням.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду визнав, що скарга підлягає задоволенню. Підставою для її прийняття стало те, що позивач у визначені Митним кодексом терміни (для автотранспорту – 10 діб, у разі переміщення у зоні діяльності однієї митниці – 5 діб) не вивіз автомобіль із України і продовжує ним користуватися як транспортним засобом, митне оформлення якого не завершено.

Як наслідок, Верховний Суд зазначив, що в ч. 2 ст. 469 Митного кодексу чітко визначені дії, бездіяльність та умови, які кваліфікуються як правопорушення щодо товарів, митне оформлення яких не завершено. Такий митний режим, як тимчасове ввезення, не визначений у положеннях кодексу [3].

Однак після підписання 23 листопада 2018 р. Президентом України Проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування акцизним податком легкових транспортних засобів» і законопроекту «Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо ввезення транспортних засобів на митну територію України» рішення Верховного Суду про законність автомобілів на іноземній реєстрації втрачає чинність.

Відповідно до законопроекту «Про внесення змін до Податкового кодексу щодо оподаткування акцизним податком легкових транспортних засобів» № 8487 розмір акцизів у разі розмитнення автомобілів на іноземних

номерах і кінцева вартість купленого за кордоном авто значно скоротяться. Так, акциз на новий автомобіль із бензиновим двигуном 2 тис. куб. см буде всього на рівні 100 євро [4].

Відповідний законопроект № 8487 13 липня 2018 р. за основу прийняла Верховна Рада України (265 депутатів проголосували «за»). Автор законопроекту – голова парламентського комітету з питань податкової та митної політики Ніна Южаніна.

У документі пропонують ввести дві формули для підрахунку розміру акцизного податку з базовими ставками. Для авто з бензиновими двигунами базова ставка 50 євро, для дизельних двигунів – 75 євро. Розмір акцизу визначається шляхом множення базової ставки, коефіцієнтів обсягу двигуна і віку автомобіля.

Якщо автомобіль новий, то коефіцієнт віку до нього не застосовується. Акциз рахується за тією ж формулою. Зазначимо, що, крім акцизу, також доведеться заплатити ПДВ (20% від вартості машини) і ввізне мито (10%). Наприклад, розмір акцизного податку для дизельного легкого транспортного засобу, вік якого складає 5 років, а об'єм двигуна – 1 200, дорівнюватиме 450 євро, не враховуючи ПДВ та ввізне мито (табл. 1).

Так, акцизний податок на автомобіль складе 360 євро. До слова, за старими правилами без пільги акциз на таку машину склав би 2 957,4 євро, а з пільгою – 480,6 євро. Водночас за авто на дизельному двигуні з такими самими характеристиками за новими правилами необхідно заплатити 540 євро, а за старими – 588,6 євро з пільгою і 3 461,4 євро без неї [5].

Законопроект № 8488 «Про внесення змін до Митного кодексу» повинен вирішити проблему відходу від відповідальності за порушення правил тимчасового ввезення та транзиту авто. Перевіряти стануть жорстко – поліція отримає доступ до інформації митників і право зупиняти машини на іноземних номерах [6].

На оформлення розмитнених авто дається 180 робочих днів. акцизний податок зменшується на 50% для авто, які будуть розмитнені протягом перших 90 днів після вступу закону в силу. В останні 90 днів «пільгового» періоду ставки стануть повними, але штрафи за порушення термінів перебування накладатися не будуть [7].

Законопроект також встановлює додаткові умови тимчасового ввезення та транзиту авто:

- громадяни України зможуть ввозити авто на іноземних номерах у режимі транзиту або тимчасового ввезення, тільки якщо перебувають на консульському обліку і проживають за межами України;

- авто особистого користування в режимі транзиту може перебувати в Україні лише з метою переміщення через митну територію країни;

- тимчасове ввезення іноземцем більш ніж одного особистого авто дозволяється за наявності грошового забезпечення (дорівнює вартості розмитнення авто);

- тимчасове ввезення авто комерційного призначення під час виконання зобов'язань за трудовими договорами дозволяється на строк до 10 діб із грошовим забезпеченням;

- особисті авто, які ввозяться в Україну більш ніж на 30 днів, підлягають державній реєстрації;

- автомобіль у режимі транзиту або тимчасового ввезення можна розкомплектувати або передати у володіння, користування або розпорядження іншим особам;

- заборонено використовувати таке авто у підприємницькій діяльності або для отримання доходу, наприклад, у таксі.

За порушення останніх двох правил передбачений штраф 34 тис грн. У законі також прописані такі штрафи за порушення терміну перебування нерозмитненого автомобіля на території України:

- за перевищення на добу – 170 грн;

- більше 1 і до 10 діб – 3,4 тис. грн;

- на 10 діб – 8,5 тис. грн;

- від 20 до 30 діб – 85 тис. грн;

- більше 30 діб, а також у разі втрати або розкомплектації автомобіля – 170 тис. грн або конфіскація авто за рішенням суду.

Штрафи не застосовуватимуться до авто під час «пільгового» періоду розмитнення, який передбачений законопроектом № 8487 [4].

Відповідно до вищезазначених законопроектів Національна поліція матиме право зупиняти транспортні засоби на території України у разі отримання даних про порушення:

- строків тимчасового ввезення та / або транзиту;

Таблиця 1

Розмір акцизного податку для дизельних легкових транспортних засобів складатиме:

ДИЗЕЛЬ	Коеф.	Вік автомобіля (повних календарних років)							
		Нові	2 роки	5 років	7 років	10 років	15 років	20 років	25 років
Об'єм двигуна		1	2	5	7	10	15	20	25
900	0,9	68	135	338	473	675	1 013	1 350	1 688
1000	1,0	75	150	375	525	750	1 125	1 500	1 875
1200	1,2	90	180	450	630	900	1 350	1 800	2 250
1500	1,5	113	225	563	788	1 125	1 688	2 250	2 813
1600	1,6	120	240	600	840	1 200	1 800	2 400	3 000
1800	1,8	135	270	675	945	1 350	2 025	2 700	3 375
2000	2,0	150	300	750	1 050	1 500	2 250	3 000	3 750
2100	2,1	158	315	788	1 103	1 575	2 363	3 150	3 938
2200	2,2	165	330	825	1 155	1 650	2 475	3 300	4 125
2500	2,5	188	375	938	1 313	1 875	2 813	3 750	4 688
2800	2,8	210	420	1 050	1 470	2 100	3 150	4 200	5 250
3000	3,0	225	450	1 125	1 575	2 250	3 375	4 500	5 625
3500	3,5	263	525	1 313	1 838	2 625	3 938	5 250	6 563
4000	4,0	300	600	1 500	2 100	3 000	4 500	6 000	7 500
4500	4,5	338	675	1 688	2 363	3 375	5 063	6 750	8 438
5000	5,0	375	750	1 875	2 625	3 750	5 625	7 500	9 375
5500	5,5	413	825	2 063	2 888	4 125	6 188	8 250	10 313
6000	6,0	450	900	2 250	3 150	4 500	6 750	9 000	11 250

– порушення строків державної реєстрації та перебування на території України з іноземною реєстрацією.

У таких випадках Нацполіція складатиме адміністративний протокол за ст. 121 Кодексу про адміністративні порушення [8]. За порушення строків тимчасового ввезення та/або транзиту, використання таких транспортних засобів для цілей підприємницької діяльності та/або отримання доходів в Україні, передачу у володіння, користування або розпорядження особам, які не ввозили такі транспортні засоби на митну територію України або не поміщували в митний режим транзиту, передбачено штраф у розмірі 8 500 грн. У разі повторного правопорушення – 17 тис. грн із позбавленням права керування транспортними засобами на один рік і з оплатним вилученням транспортного засобу [9].

Проаналізувавши вищезазначені законопроекти, можна виділити позитивні та негативні моменти.

Позитивним моментом є те що, ставка акцизного податку на 50% зменшиться в перші 90 днів без нарахування штрафів після вступу в законну силу законопроекту № 8487 та № 8488.

До негативних можна віднести такі:

1. Підписані Президентом України законопроекти врегулюють лише ситуацію із «євробляхами», яка склалася нині. Питання щодо того, чи будуть поширюватися перші

«пільги» на автомобілі з іноземною реєстрацією, що були ввезені на територію України, після спливу 180 робочих днів із дня опублікування Верховною Радою України законопроектів, не врегульоване.

2. У законопроекті чітко не визначено, як будуть відраховуватися 90 «пільгових» і наступні 90, за якими нараховуються штрафи, робочих днів від вступу в законну силу.

3. Окрім пільгової ставки акцизного податку, доведеться врахувати ПДВ (20% від вартості машини) і ввізне мито (10%), що збільшує загальну суму розмитнення автомобілів на іноземній реєстрації.

4. Умови, зазначені в законопроектах, не беруть до уваги особливості соціально-економічного становища громадян України, що може призвести до негативних проявів із боку населення.

Провівши дослідження, можемо зробити висновок, що з метою вдосконалення митного регулювання ввезення транспортних засобів на митну територію України варто внести зміни до законопроекту № 8487 та зменшити ставку мита з 10% до 5%. Це зменшить напругу в суспільстві та дозволить громадянам України не ухилятися від сплати цього податку, а також забезпечить врегулювання питання автомобілів з іноземною реєстрацією, які були ввезені на територію України після спливу 180 робочих днів із дня опублікування Верховною Радою України законопроектів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Митний кодекс: Закон України від 13 березня 2012 р. № 2530-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/ed20181004>.
2. Авто на єврономерах: як нардепи обіцяють вирішити проблему від 07 лютого 2018 р. URL: https://ziN.ua/news/2018/02/07/avto_na_jevronomerah_yaN_nardepy_obitsyayut_vyrishyty_problemu_1260099.
3. Верховний Суд визнав не розмитнені авто на єврономерах. URL: rich-vlasnikam-avto-na-evronomerah.htm.
4. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування легкових автомобілів: законопроект Верховної Ради України від 15 червня 2018 р. № 8487. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH6JR00V.html.
5. Єврономери в Україні: Рада прийняла кардинальне рішення. URL: <https://www.obozrevatel.com/ukr/economics/evronomera-v-ukraini-rada-prijnyala-kardinalne-rishennya.htm>.
6. В Україні розблокували підписання закону про розмитнення «євро блях». URL: <https://ukr.segodayna.ua/economics/avto/v-ukraine-razblokivali-podpisanie-zakona-o-rastamozhke-evroblyah-1190877.html>.
7. Про внесення змін до Митного кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо ввезення транспортних засобів на митну територію України: законопроект Верховної Ради України від 15 червня 2018 р. № 8488. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH6JS00A.html.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 23 лютого 2014 р. № 767. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
9. Як штрафуватимуть власників «євроблях», пояснили у ДФС. URL: https://zib.com.ua/ua/135449yak_shtrafuvatimut_vlasnikiv_evroblyah_poyasnili_u_dfs.html.